

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI'NIN İMZALANMASINDA MÜTTEFİKLERİN BALKAN HAREKATININ ROLÜ

Çağdaş YÜKSEL¹

ÖZ

Osmanlı Devleti, 30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamak zorunda kalmıştır. Bu tarihte Nuri Paşa yönetiminde Kafkas Ordusu Azerbaycan'da, Ali İhsan Paşa yönetimindeki bir diğer ordu Musul'da ve Mustafa Kemal Paşa komutasındaki Yıldırım Orduları grubu da Halep'in kuzeyinde konuşlanmıştır. Buna rağmen Osmanlı Devleti'nin ateşkes antlaşmasını imzalamak zorunda kalmasının nedeni İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin Bulgaristan'ı mağlup ettikten sonra Trakya'ya yönelmeleridir. Mevcut ordularının zaiyatını telafi edemeyen Osmanlı Devleti, Trakya'dan gelen tehdide karşı bir askeri kuvvet toplayamamıştır. Zaten Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi Osmanlı Devleti ile Almanya'nın bağlantısının kopmasına yol açmıştır. Bu nedenle devlet teslim olmak zorunda kalmıştır. Yani müttefiklerin Balkanlar'da Bulgaristan'ı saf dışı bırakarak Osmanlı Devleti'ne yönelmeleri savaşı bitiren girişim olmuştur. Bu nedenle bu çalışmada İngiltere ve Fransa'nın Yunanistan'a asker çıkartarak Yunanistan'ı savaşa sokmaları, Bulgaristan'ı saf dışı etmeleri ve Osmanlı Devleti'ne yönelmeleri incelenecektir. Bu girişimin Osmanlı Devleti'ni nasıl teslim olmaya zorladığı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Mondros Ateşkes Antlaşması, İngiltere, Fransa, Bulgaristan, Balkanlar

---

¹Araştırma Görevlisi, Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı, cyuksel@pau.edu.tr

THE ROLE OF THE ALLIANCES' BALKAN OPERATION IN THE SIGNATURE OF THE MONDROS ARMISTICE TREATY

ABSTRACT

The Ottoman State had to sign the Mondros Armistice Treaty on October 30, 1918. This date, the Caucasus Army in Azerbaijan under the direction of Nuri Pasha, another army under Ali Ihsan Pasha in Mosul and the Yıldırım Armies group under the command of Mustafa Kemal Pasha were also deployed to the north of Aleppo. Nevertheless, the fact that the Ottoman Empire had to sign the ceasefire agreement is why the British and French forces head to Thrace after defeating Bulgaria. The Ottoman State, unable to compensate for the disadvantages of the existing armies, did not collect a military force against the threat from Thrace. Already the withdrawal of Bulgaria from the war has led to a break the connection between the Ottoman Empire and Germany. For this reason, the state has to surrender. That is to say that allies defeated Bulgaria in the Balkans and attack the Ottoman Empire in an attempt to end the war. for this reason in this study will be examined that Britain and France to put Greece into war by releasing troops to Greece and to exclude Bulgaria from the war and to attack the Ottoman Empire. This initiative will analyze how the Ottoman Empire was forced to surrender.

Keywords: Ottoman State, Mondros Armistice Agreement, England, France, Bulgaria, the Balkans

Giriş

28 Haziran 1914'te yaşanan suikast sonucu ortaya çıkan kriz, bir ay sonra büyük bir savaşa dönüşmüştür (Albayrak, 2018: 1). Osmanlı Devleti savaş karşısında bir ittifaka dahil olabilmek için yoğun çaba göstermiştir (Mühlman, 2014: 59). İtilaf devletleri tarafından istenmeyen Osmanlı Devleti sonunda 4 Ağustos günü Almanya ile bir ittifak antlaşması imzalamıştır (Shaw, 2013:99). Osmanlı Devleti daha II. Abdülhamit devrinde mevcut durumun zorluğu nedeniyle Almanya ile yakınlaşmak zorunda kalmıştır (Ortaylı, 2008: 43). İttihat ve Terakki'nin iktidara gelmesi ile birlikte askeri alanda Almanya ile ilişkiler yoğunlaşmıştır (Ortaylı, 2016:123). Abdülhamit döneminde bir bakıma göstermelik olan ittifak İttihat ve Terakki iktidarı ile beraber gerçek bir ittifaka dönüşmeye başlamıştır (Ortaylı, 2013:127). Almanya'nın çıkacak genel bir savaşta Müslümanların nüfuzunu kullanarak İngiltere ve Fransa'yı zor duruma düşürme planı Osmanlı Devleti'ni ittifaka kabul etmede önemli bir etken olmuştur (Koloğlu, 2018:76). Avrupa cephelerinde tıkanan savaş kasım ayında Osmanlı Devleti'nin savaşa dahil olması ile geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. İngiltere ve Fransa'nın Çanakkale Cephesinde başarılı olamamaları ve İngilizlerin Irak'ta yaşadığı sıkıntılar İtilaf devletlerini farklı bir çözüm aramaya itmiştir. Bu dönemde Yunanistan'da Venizelos savaşa İngiltere'nin yanında girebilmek için yoğun bir çaba göstermiştir. Ancak Yunan Kralı ülkesini savaşa dışında tutmuştur. Bu durum karşısında İngiltere ve Fransa bu olaya müdahale etmeye ve Yunanistan'ı savaşa sokarak yeni bir cephe açmaya karar vermişlerdir.

1-Birinci Dünya Savaşı Sırasında Balkanlarda Osmanlı Devleti'nin Faaliyetleri

Balkanlar İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin doğduğu ve en etkin olduğu bölgedir. Daha sonra Teşkilat-ı Mahsusa'da yer alacak olan İttihatçı subayların birçoğu bu coğrafyada komitacılarla mücadele etmişlerdir (Tekin, 2017:67). Bu nedenle Balkan coğrafyasının ve Balkanlarda yaşananların, İttihat ve Terakki üzerinde önemli tesirleri olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sırasında da İttihat ve Terakki Teşkilat-ı Mahsusa aracılığıyla bölgede bazı girişimlerde bulunmuştur. Teşkilat-ı Mahsusa'nın Balkanlardaki faaliyetleri, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce başlamıştır. İkinci Balkan Savaşı sırasında İttihat ve Terakki'nin görevlendirdiği ve daha sonra Teşkilat-ı Mahsusa'nın içinde yer alacak bir grup fedai Batı Trakya Cumhuriyeti'ni kurmuşlardır (Tekin, 2016: 214). Ancak bu devlet bir süre sonra ilga edilmiştir. Batı Trakya Cumhuriyeti'nin ortadan kalkmasından sonra da İttihat ve Terakki bölgeye bazı kişiler göndererek çeteler organize etmek istemiştir. Bunlardan birisi de Silahçı Tahsin adıyla bilinen Tahsin Bey olmuştur. Tahsin Bey Sofya'da o tarihlerde askeri ataşe olan Mustafa Kemal Bey ile görüşmüştür. Bu görüşmede

Süleyman Askeri Bey liderliğinde bir örgüt kurulacağını ve bu örgütün Balkanlar da dahil olmak üzere birçok yerde faaliyette bulunacağını söylemiştir (Mütercimler, 2009: 440-441). Bu olay Birinci Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda etkin olabilmek için çete savaşını kullandığını ve bu uygulamanın savaş sırasında da kullanılması için planlar yaptığını göstermektedir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile birlikte Osmanlı Devleti Balkanlardaki faaliyetlerini hızlandırmıştır. Oluşturulan çeteler henüz savaşa dahil olmamış olan Bulgaristan'a gönderilmişlerdir (Shaw, 2013:333). Bu çetelerin başında Mehmet Ali Bey, İsmail Hakkı Bey, Halil Efendi, Yahya Kaptan, İrfan Bey ve Hafız Recep gibi isimler yer almıştır (Denker, 2006: 271-272). Çetelerden Bulgar çeteleri ile ortak hareket ederek Sırbistan'a karşı faaliyette bulunmaları istenmiştir. Böylece Avusturya-Macaristan kuvvetlerinin işinin kolaylaşacağı düşünülmüştür. Çetelerden Yunanistan'a karşı da girişimlerde bulunmaları talep edilmiştir. Bu plan ile ayrıca çete faaliyetleri nedeniyle İtilaf Devletleri tarafından suçlanacak olan Bulgaristan'ın İttifak Devletleri yanında savaşa girmek zorunda kalması amaçlanmıştır (Denker, 2006: 269). Savaşa Almanya'nın yanında girmeyi planlayan ancak harekete geçmeden önce biraz daha beklemeyi uygun bulan Bulgaristan bu tarz bir plana sıcak bakmıştır. Böylece Bulgaristan'da bulunan Türk ve Bulgar çeteleri Sırbistan'a karşı faaliyete başlamışlardır. Genellikle Vardar civarında Sırp çeteleri ile şiddetli çatışmalar yaşanmıştır (Denker, 2006:293). Ancak daha sonra Bulgar ve Türk çeteleri arasında hareket planları hakkında antlaşmazlık çıkmıştır. Bundan sonra Bulgaristan'da bulunan Türk çetelerinin faaliyetleri Bulgar çetelerinin iş birliği olmadan devam etmiştir. Bulgaristan'ın savaşa girişinden ve Almanya'nın Sırbistan'ı mağlup etmesinden sonra Sırbistan'a yönelik faaliyetler sona ermiş daha ziyade Yunanistan'a yönelinmiştir. Bunun dışında Teşkilat-ı Mahsusa Arnavutluk'ta da faaliyet yürütmek üzere bölgeyi iyi bilen Eyüp Sabri Bey'i görevlendirmiştir (Vardar, 2003:391).

2-İngiltere ve Fransa'nın Yunanistan'a Asker Çıkartmaları

Savaşın Avrupa'da siperlere sıkışıp kalması, Gelibolu ve Irak'ta yaşanan başarısızlık 1915 yılı ortalarından itibaren İngiltere'yi yeni arayışlara itmiştir. Düşünülen çarelerden birisi Balkanlarda Almanya'ya karşı yeni bir cephe açmak olmuştur. Bunun için hedef olarak Yunanistan seçilmiştir. Yunan hükümetinin tarafsızlığına rağmen Venizelos'un savaşa girmek için ülkede kargaşa çıkartması müttefikler için bir fırsat olmuştur. Böylece Balkan harekatı Venizelos'u iktidara getirmek için Yunanistan'a asker çıkartmakla başlamıştır. Bu kuvvetlerin sayısı Yunanistan'ı savaşa soktukten sonra artmış ve en sonunda Bulgaristan'ı saf dışı bırakarak savaşı sonlandıracak seviyeye ulaşmıştır. Ancak bu neredeyse üç yıl

sürmüştür. 5 Kasım 1915 tarihinde toplanan İngiliz savaş kabinesi Balkanlarda izlenecek politika hakkında bir oturum yapmıştır. Bu oturumda gelen raporlar üzerinden Bulgaristan'ın durumu ve Sırbistan'a karşı yapılan saldırılar değerlendirilmiştir. Ayrıca Balkanlardaki durumun Yunanistan'da uygulanacak olan planları tehdit edecek boyutta olmadığına kanaat getirilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/3, 0002). 8 Kasım günü hazırlanan gizli bir memorandumda Almanya'nın Balkanlarda faydalanabileceği kaynaklar hakkında bir analiz yapılmıştır. Oldukça özenli bir şekilde hazırlanan bu memorandum özellikle askeri alanda kullanılabilir kaynakları detaylı şekilde listelemiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/6/3, 0001-0005). Bu çalışma İngilizlerin bir hareket düzenlemeden önce bölgenin değerini incelediklerini göstermektedir. 13 Kasım 1915 günü yapılan toplantıda ise gelen raporlar doğrultusunda Almanya'nın Sırbistan'a karşı yürüttüğü faaliyetler değerlendirilmiştir. Bir politika oluşturmak için eldeki raporların yetersiz olduğuna bu yüzden askeri istihbaratın vereceği raporların beklenmesine karar verilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/10, 0003). 20 Kasım 1915 tarihli savaş kabinesi toplantısında Balkanlardaki durum ve Gelibolu harekatı değerlendirilmiştir. Savaş Bakanı Lord Kitchener'dan Balkanlarla ilgili savaş planı hazırlanması istenmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/14, 0003). Bu tarih İngilizlerin Balkanlarda da bir cephe açmaya karar verdikleri tarih olarak kabul edilebilir. 20 Kasım 1915 tarihinde H. M. Walls tarafından yazılan İmparatorluk Savunma Komitesi'nin Balkanlar hakkındaki raporu yayımlanmıştır. Raporla temel olarak Balkanların iklim özellikleri değerlendirilmiştir. İklim koşullarının aralık ile mart arasında herhangi bir girişim için oldukça elverişsiz olduğu bu durumun düşman kuvvetlerini etkilediği ancak her şeye rağmen faaliyetlerinin devam ettiği belirtilmiştir. Kış koşullarının ülkenin sahil bölgelerinde daha mutedil olmasına rağmen dağlık iç kesimlerde oldukça zorlayıcı olduğu ifade edilmiştir. Bulgar ordusunun iklime uygun donanımına sahip olduğu bu yüzden Balkanlarda askeri kuvvet kullanılması durumunda uygun donanımın getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Sofya'nın deniz seviyesinden oldukça yüksek olduğu ve dağlarla çevrili olduğu belirtilmiş ve Bulgaristan askeri operasyon ile saf dışı edilecekse bunun ciddi bir hazırlık gerektireceği belirtilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 45/5/18, 0001-0005). Bu rapor İngiltere'nin Balkanlarda askeri bir hareket düzenlemeden önce sadece düşmanı değil, bölgenin coğrafi yapısını ve iklim özelliklerini de incelediğini göstermektedir. 26 Ağustos 1916 tarihinde İngiltere'nin desteği ile Venizelos Selanik'te ikinci bir Yunan hükümeti kurduğunu açıklamıştır (Yellice, 2016:235). Bu olaydan sonra İngiltere ve Fransa Balkanlarda önemli bir dayanak noktası kazanmışlardır. Bundan sonra çalışmalar Venizelos'un bütün Yunanistan'a hakim hale getirerek Yunanistan'ı savaşa sokmak üzerine yoğunlaşmıştır.

1916 yılında İngiltere ve Fransa Yunanistan'ı savaşa sokmak için bu ülke üzerinde baskı kurmaya başlamışlardır. Ancak Yunan Kralı ülkesinin tarafsız kalması yönünde bir politika izlemiştir. Buna karşın İngiliz ve Fransızlara yakın olan Venizelos ise Yunanistan'ın savaşa girmesi için yoğun çaba göstermiştir. Bunun sonucunda İngiltere ve Fransa Pire limanına asker çıkartmışlar ve bu durum burada Venizelos liderliğinde ayrı bir Yunan hükümeti kurulmasına yol açmıştır. Bundan sonra Yunanistan'da müttefik asker sayısının artırılması için çalışmalar başlamıştır. Venizelos kontrolündeki bölgede kuvvetler oluşturularak Yunan Kralı üzerinde baskının artırılması hedeflenmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0001, s. 1). Bu olay Balkanlarda hareket noktası olarak Yunanistan'ın seçilmesinde Venizelos'un önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Mevcut Yunan hükümetinin tarafsızlık arzusuna rağmen Venizelos müttefikler için Yunanistan'ı savaşa sokma fırsatı yaratmıştır. 11 Aralık 1916 günü yapılan İngiliz savaş kabinesi toplantısında Yunanistan'daki Fransız kuvvetlerinin Selanik'e girmesi ve Yunanistan'ın savaşa dahil edilmesi için İngiltere'nin destek vermesi kararlaştırılmıştır. Bunun dışında bölgeye donanma gücü gönderilmesine de karar verilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0002, s. 1-2). Böylece müttefikler Yunanistan'a hakim olmak için harekete geçmişlerdir. 15 Aralık 1916'da İngiliz kabinesi toplantısında değerlendirilen rapordan Selanik'teki Fransız kuvvetinin 110. 000 rakamına ulaştığı anlaşılmıştır. Bu durum karşısında nasıl bir politika izlenmesi gerektiği tartışılmıştır. Toplantıda asker sayısının artmasının Yunanistan üzerinde baskıyı arttıracağı ve Balkanlarda avantaj sağlayacağı bu nedenle desteklenmesi gerektiği kararlaştırılmıştır (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0008, s. 3-4). 20 Aralık 1916 tarihli kabine toplantısında İngiltere'nin gönderdiği tümenin Selanik'e varması ve bölgeden gönderilen raporlar değerlendirilmiştir. Bu toplantıda Bulgaristan'a ve Osmanlı Devleti'ne karşı bölgede izlenecek politikalar da görüşülmüştür (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0012, s. 2). 29 Aralık 1916 tarihli İngiliz savaş kabinesi toplantısında Balkanlarda Almanya, Bulgaristan ve Osmanlı Devleti'nin yürüttüğü faaliyetleri anlatan bir istihbarat raporu analiz edilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0022, s. 1). Bu rapor Balkanlarda harekete geçmeden önce İngiliz askeri istihbaratının düşmanların faaliyetlerini dikkatle incelediğini göstermektedir. 9 Ocak 1917 tarihli İngiliz kabinesi toplantısında ne tür önlemlerin Yunanistan'da Venizelos taraftarlarını avantajlı hale getireceği görüşülmüştür. Yunan Kralı'nın Venizelos'a karşı harekete geçmesini engellemek için Yunan donanmasının kontrol altında tutulmasına karar vermişlerdir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0030, s. 2). Müttefikler Balkanlarda hareket noktası olarak Yunanistan'ı belirlemişlerdir. Bu nedenle önce Yunanistan'da Venizelos'u iktidara getirerek Yunanistan'ı savaşa sokmak için çabalamışlardır. Daha sonra Yunan ordusu ile birlikte Balkanlarda bir cephe açmayı tasarlamışlardır.

10 Ocak 1917 tarihli savaş kabinesi toplantısında ise ağırlıklı olarak Balkanlardaki durum görüşülmüştür. Balkanlardaki askeri kuvvetler hakkında toplanan istihbarat raporları değerlendirilmiştir. Yunanistan'da bulunan İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin düşmana karşı nasıl hareket etmesi gerektiği tartışılmıştır. Yapılan tartışma sonunda bu kuvvetlerin önce Yunanistan'da daha sonra ise Balkanlarda hakimiyet sağlamak için kullanılmasına karar verilmiştir. Bunun dışında Makedonya'ya İtalyan askerlerinin sevki de görüşülmüştür (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0031, s. 1-2). Bu toplantı sırasında kullanılan ayrıntılı raporlar Balkanlarda hareket planlanmadan önce ne kadar detaylı çalışıldığını göstermektedir.

22 Ocak 1917 tarihli kabine toplantısında diğer konuların yanı sıra Balkanlardaki durum da değerlendirilmiştir. Özellikle Makedonya'daki durum analiz edilmiştir. Yapılan görüşme sonunda Yunanistan'daki İngiliz birliklerinin Fransızlarla ortak hareket düzenlemesine karar verilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0040, s. 2-3). Bu planın amacı Yunanistan'da Venizelos'u iktidara getirerek bu ülkeyi savaşa sokmak ve böylece Balkanlarda üstünlük kazanmak olarak belirlenmiştir.

27 Haziran 1917 tarihinde Venizelos Yunan Kralı'nı devirmeyi başararak bütün Yunanistan'a hakim hale gelmiştir. Bundan kısa bir süre sonra Yunanistan savaşa İtilaf Devletleri lehine dahil olmuştur (Yellice, 2016, s. 235). Böylece İngiltere ve Fransa'nın Balkan hareketi ilk kesin sonucunu almıştır.

31 Temmuz 1917 tarihli toplantıda cepheleer hakkında değerlendirme yapılarak yeni savaş planları tartışılmıştır. Bulgaristan'ın zayıf durumda olduğuna ve bunun bölgede zafer kazanmak için önemli bir fırsat olduğuna karar verilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/13, 0010, s. 1). Bu nedenle Balkan hareketine daha fazla önem verilmeye başlanmıştır.

3 Ağustos 1917 tarihli toplantıda İngiliz istihbaratından gelen ve düşman kuvvetlerinin yerini gösteren raporlar tartışılmıştır. Raporda Almanya ve Rusya'nın hakkında önemli bilgiler yer almıştır. Bu nedenle toplantıda Rusya'nın Almanya karşısındaki vaziyeti de tartışılmıştır. Ayrıca Selanik'te bulunan İngiliz kuvvetlerinin durumu görüşülerek takviye edilmeleri kararlaştırılmıştır (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/3, 0052, s. 2-4). Fransız ve Yunan kuvvetlerine giderek artan sayıda İngiliz kuvvetlerinin de katılmaları müttefiklerin Balkanlarda hakim olmasına yol açmıştır. Bu durum İngiltere'nin zafer kazanmak için Balkan hareketine büyük önem verdiğini de göstermektedir.

4 Haziran 1918 tarihli İngiliz askeri istihbarat servisinin raporu Fransızlar tarafından desteklenen Yunan askerlerinin Makedonya'da Bulgar kuvvetlerine karşı zafer kazandığını kabineye bildirilmiştir. Bu rapora göre İtilaf kuvvetlerinin harekate başarılı şekilde devam edebileceği ve düşmanların zayıf durumda olduğu ifade edilmiştir (İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/6, 0047, s. 3). İtilaf kuvvetlerinin Bulgar kuvvetlerini mağlup etmeleri Bulgaristan ve Osmanlı Devleti'nin savaşa devam edebilmelerini oldukça zorlaştırmıştır. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ve Osmanlı Devleti'nin Almanya ile bağlantısının kesilmesi tehlikesi ortaya çıkmıştır.

Sonunda Ekim 1918'de Müttefik orduları Bulgar ordularını tamamen mağlup etmişlerdir. Bunun üzerine Bulgaristan ateşkes isteyerek savaştan çekilmiştir (Koloğlu, 2007, s. 27). Almanya ile kara yolu bağlantısı kopan ve Trakya sınırını savunacak herhangi bir askeri gücü bulunmayan Osman Devleti de ateşkes isteyerek savaştan çekilmek zorunda kalmıştır.

Sonuç

Genel bir değerlendirme yapılırsa Osmanlı Devleti Balkanlarda diğer cephelerde olduğu gibi askeri bir harekatta bulunmamıştır. Almanya ile ittifakın imzalanmasından sonra Bulgaristan savaşa girene kadar bölgede sadece bazı çete faaliyetleri yürütülmüştür. Bu çete faaliyetlerini Teşkilat-ı Mahsusa organize etmiştir. Bulgaristan'da kurulan çetelerin Sırbistan'a ve Yunanistan'a karşı girişimlerde bulunmaları planlanmıştır. Bu faaliyetin bir amacı da Bulgaristan'ın savaşa dahil edilmesi olmuştur. Bulgaristan'ın savaşa dahil olması ile birlikte çeteler Sırbistan ve Yunanistan'a karşı yıpratma faaliyetleri ile görevlendirilmişlerdir. Alman ordusunun Sırbistan'ı işgali üzerine buradaki faaliyetler son bulmuştur. İngiltere ve Fransa'nın Yunanistan'a asker çıkartmaları ve Yunanistan'ın savaşa girmesi çete faaliyetlerini gereksiz kılmıştır. İngiliz ve Fransız orduları tarafından desteklenen Yunan ordusu ile Bulgar ordusu arasında cephe savaşı bölgeye hakim olmuştur. 1918 yılında Müttefik ordusunun Bulgaristan'ı mağlup ederek savaşı dışı bırakması önceden planlandığı gibi savaşın sonunu getirmiştir. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ile birlikte Osmanlı Devleti ile Almanya arasında kara yolu bağlantısı kesilmiştir. Bu durum Almanya'dan malzeme desteği alan Osmanlı Devleti için savaşı sürdürülemez bir hale getirmiştir. Ayrıca Kafkasya, Irak ve Suriye'de asker bulunmasına rağmen Trakya savunması için asker olmayışı Osmanlı Devleti'ni ateşkes istemeye mecbur bırakmıştır. Müttefik ordularının Trakya'ya yönelmeleri üzerine Osmanlı Devleti İngiltere'ye başvurarak ateşkes istemiştir. Böylece müttefiklerin Balkan harekatı savaşın sonunu getirmiştir. Ayrıca ateşkes görüşmeleri sırasında Rauf Bey bazı maddeler üzerinde dirdiği zaman Amiral Calthorpe onu Trakya sınırında bekleyen orduları ateşkes hemen imzalanmazsa

durduramayacağını iddia ederek tehdit etmiştir. Bu tehdit Mondros'un ağır maddelere rağmen imzalanmasına yol açmıştır.

KAYNAKLAR

Albayrak, Muzaffer, "Birinci Dünya Savaşı Başlıyor ve Osmanlı Devleti Savaşa Giriyor", 13 Haziran 2018, <http://canakkale.tubitak.gov.tr/?q=content/i-dunya-savaşı-başlıyor-ve-osmanlı-devleti-savaş-giriyor>

Denker, Arif Cemil, (2006), *Birinci Dünya Savaşı'nda Teşkilat-ı Mahsusa*, haz. Metin Martı, Arma Yayınları, İstanbul.

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/6, 0047

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/3, 0052

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/13, 0010

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0040

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0031

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0030

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0022

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0012

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0008

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0002

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 23/1, 0001

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 45/5/18, 0001-0005

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/14, 0003

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/10, 0003

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/6/3, 0001-0005

İngiliz Ulusal Arşivi, CAB 42/5/3, 0002

Koloğlu, Orhan, (2007/), *Sorularla Vahdettin*, Pozitif Yayınları, İstanbul

Koloğlu, Orhan, (2018), *Curnalcilikten Teşkilat-ı Mahsusa'ya*, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul

Mühlman, Carl, (2014), *İmparatorluğun Sonu 1914*, Timaş Yayınları, İstanbul

Mütercimler, Erol, (2009), *Fikrimizin Rehberi Gazi Mustafa Kemal*, Alfa Yayıncılık, İstanbul

Ortaylı, İlber, (2008), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu*, Timaş Yayınları, İstanbul

Ortaylı, İlber, (2013), *Avrupa ve Biz*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul

Ortaylı, İlber, (2016), *Osmanlı'ya Bakmak*, İnkılap Kitabevi, İstanbul

Shaw, Stanford, (2013), *Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu Savaşa Giriş*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara

Tekin, Arslan, (2016), *Enver Paşa ve Dönemi*, Kariyer Yayınları, İstanbul

Tekin, Nergishan, (2017), *Gizemli Örgütler; Teşkilat-ı Mahsusa, İttihat ve Terakki*, İlgi Yayınları, İstanbul

Vardar, Galip, (2003), *İttihat ve Terakki İçinde Dönenler*, Haz. Samih Nafiz Tansu, Yeni Zamanlar Yayınları, İstanbul.

Yellice, Gürhan, (2016) “Birinci Dünya Savaşı ve Yunanistan Çanakkale'den Milli Bölünmeye”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi* 16-32, 2016, s. 205-242